

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

60-1

100 Státní archeologický ústav 100 let moderní archeologie v českých zemích

BRNO 2019

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 60
Volume 60

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Lumír Poláček

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Mušov, „Na pískách“. Fragment lučkovité spony s pravoúhlou destičkou
a knoflíky (obr. 3, str. 146).

Cover Photography

Mušov, “Na pískách”. Fragment of the square-headed bow brooch decorated
with knobs (Fig. 3, Pg. 146).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2019
Náklad 400 ks

Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2019 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

také k severozápadu exponovaný svah návrší s pomístním názvem „Chmelín“, kde byly kromě většího množství sídlištních objektů prozkoumány také dvě situace interpretované jako hroby kultury se šňůrovou keramikou. V prvním případě se jednalo o bázi hrobu, jehož původní rozměry nebylo možné identifikovat, jelikož byl silně narušen erozí a mechanickou skrývkou. V tomto hrobě se dochovala pouze jedna z dolních končetin ve skrčené poloze (uložení jedince pravděpodobně na levém boku s hlavou k jihu). Další hrobová jáma, nacházející se bezprostředně poblíž výše popsané situace měla kvadratický půdorys se zaoblenými rohy o rozměrech přibližně 200 × 160 cm a byla orientovaná téměř přesně ve směru sever-jih. Díky nevhodným půdním podmínkám se v hrobě bohužel nedochoval skelet (tato situace se opakovala téměř na celé lokalitě – viz např. nitranské hroby v oddílu *Doba bronzová*, ani ve výplních sídlištních objektů se prakticky nedochoval žádný osteologický materiál, který je ve většině případů všední a hojnou součástí nálezových souborů) a nebylo tak možné určit uložení pohřbu. Milodary v hrobě byly velmi skromné a omezily se pouze na jeden exemplář misky moravského typu a silicitové škrabadlo.

Adam Fojtík, Miroslav Popelka

Resumé

Otrokovice (Kvítkovice u Otrokovic Cadastre, Zlín District), “Chmelín”. Among the objects excavated in the route of the planned D55 highway, there were two graves belonging to the Corded ware culture.

POPŮVKY (K. Ů. POPŮVKY U BRNA, OKR. BRNO-VENKOV)

Mezi ulicemi Nová a Vintrova. KZP. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Záchraným archeologickým výzkumem pod záštitou Archeologického ústavu Moravského zemského muzea se podařilo zachytit pokračování pohřebiště kultury se zvoncovitými poháry, které bylo objeveno v roce 2017. Při výstavbě nové haly bylo v měsících květnu a červnu odkryto celkem 31 hrobů, z nichž 28 lze spolehlivě datovat do této kultury. Hroby byly rozprostřeny do tří okrsků, dvou menších (na J a SV části skryté plochy) a jednoho většího, který byl situován zhruba ve středu zkoumané plochy. Ve třech případech se objevily žárové pohřby: první byl rozptýlen do sídlištního objektu. Druhý byl situován samostatně a třetí žárový pohřeb se nacházel v jedné jámě spolu s kostrovým pohřbem. Šlo tak o jediný birituální hrob na dosud prozkoumané části pohřebiště. Ve většině případů se jednalo o hroby žen ve věku od pěti do padesáti let. Výbavu hrobů tvořila převážně

keramika, v několika málo případech kostěné knoflíky s tzv. V-vrtáním (ženské hroby) a lukostřelecké šipky a nátepní destičky (jako výbava mužských hrobů). Ve třech hrobových jamách byly doloženy měděné dýky a v jednom z hrobů dokonce drobný zlatý plíšek. Objevily se rovněž jantarové a kostěné ozdoby.

Zdeněk Hájek, Alžběta Čerevková, Zdeněk Tvrď

Resumé

Popůvky (Popůvky u Brna Cadastre, Brno-venkov District), between Nová and Vintrova Streets. Bell-beaker culture. Burial ground. Rescue excavation.

PROSTĚJOV (OKR. PROSTĚJOV)

„Za tržištěm“, parcela č. 7346, 7351, 7352, 7353, 7357/1, 7357/9 a 7357/10. KŠK. Sídlíště, pohřebiště. Záchraný výzkum.

Lokalizace: ZM ČR 1:10000, list 24-24-13, 101:288, 115:314, 113:314, 112:315, 119:327, 140:316, 125:288, 118:291, 113:281)

V období od 4. září 2017 do 30. dubna 2018 probíhal v prostějovské průmyslové zóně rozsáhlý záchraný archeologický výzkum vyvolaný rozšířením výrobního areálu společnosti MUBEA SBS Prostějov. Na skryté ploše s výměrou přesahující 6 ha bylo prozkoumáno a zdokumentováno téměř 650 archeologických objektů reflektujících nebývale intenzivní právě a raně historické osídlení místa.

Významným zjištěním je skupina asi 25 sídlištních jam a 10 kostrových hrobů poskytujících archeologické nálezy odpovídající závěru lokálního vývoje kultury se šňůrovou keramikou (obr. 6) provázející nás závěrem pozdní doby kamenné.

Pavel Fojtík

Resumé

Prostějov (Bez. Prostějov), „Za tržištěm“, Parz. Nr. 7346, 7351, 7352, 7353, 7357/1, 7357/9 und 7357/10. Schnurkeramik. Siedlung, Gräberfeld. Rettungsgrabung.

Obr. 6. Prostějov. Kostrový hrob č. 7/2017 (kultura se šňurovou keramikou).

Abb. 6. Prostějov. Skelettgrab Nr. 7/2017 (Schnurkeramik).

PŘEROV (K. Ú. PŘEDMOSTÍ, OKR. PŘEROV)

„Široký“. KNP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Identifikace lokality, body GPS: 49.4657683N - 17.4230289E, 49.4652350N - 17.4253194E, 49.4643911N - 17.4223100E, 49.4642239N - 17.4230183E.

V průběhu záchranného výzkumu na stavbě D 1 – 0136 na lokalitě Přerov – Předmostí 8 bylo prozkoumáno několik málo sídlištních objektů, které lze datovat do staršího eneolitu (KNP). Jedná se zejména o zásobní či odpadní jámy, ohniště nebo hliník. Kromě typické keramiky obsahovaly také mazanici, zvířecí kosti, štipanou kamennou industrii a jeden zlolek broušené kamenné sekerky.

Martin Golec, Pavlína Kalábková, Jakub Vrána, Tomáš Zeman

Resumé

Přerov (Kat. Předmostí, Bez. Přerov), „Hejnice“. Trichterbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘEROV (K. Ú. PŘEDMOSTÍ, OKR. PŘEROV)

„Široký“. Lengyelská kultura, KZP. Sídliště, pohřebiště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1136897.411:536130.934, 1136711.734:535956.116, 1136917.283:535983.981.

V březnu až listopadu 2018 pokračovali pracovníci Archeologického centra Olomouc v záchranném výzkumu na stavbě trase dálnice D1 – 0136. Na lokalitě „Široký“ označené pracovně jako Předmostí 5 bylo zjištěno osídlení z neolitu (LnK), eneolitu (lengyel, KZP), doby halštatské (platěnická kultura), laténu a raného středověku. Na ploše cca 1 ha bylo prozkoumáno 454 sídlištních objektů a 15 hrobů z různých období. Lokalita se nachází na pravobřežní terase řeky Bečvy v nadmořské výšce 223–224 m. Ze západu a jihu ji ohraničují polní cesty a zahrádkářská kolonie, ze severu pak silnice z Předmostí do Rokytnice nad Bečvou (Kalábek 2018).

Lengyelské fázi sídliště náleží několik zásobních jam a rozsáhlé soujámy zkoumané již v minulé sezóně. Ze zásobní jámy (obj. 725) pochází depot sedmi keramických nádob (poháry, hrncovité nádoby), v jiné byla nalezena lidská lebka (obj. 561).

Patnáct zkoumaných hrobů náleží pohřebišti KZP. Opět jsou na něm zachyceny kostrové (14×) a žárové (1×) hroby. Výbava obsahovala keramické nádoby (mísy, poháry, džbánky), štipanou industrii, kamenný sekeromlat, měděné dýčky, nátepní destičku, zlaté spirálky, kostěné a jantarové korálky. Dva z hrobů byly obklopeny kruhovým žlábkem (H45/402 a H52/490). Obzvláštní pozornost si zaslouhuje hrob H44, v němž byl uložen mladý jedinec (do 20. let) s kovotepeckou výbavou (kadlub, kamenná „kladívka“, zvířecí zub – kel), zlatými spirálkami (4 ks), nátepní destičkou se stopami barevného vzoru na vnitřní straně po malování/tetování, měděnou dýkou, štipanou industrii a keramickými nádobami.

Marek Kalábek, Jaroslav Peška, Luká Štín

Literatura

Kalábek, M. 2018: Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 59(1), 152–153.